ਗੁਰੂਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ

ਬਨਾਮ.

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ.

2020 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 560

05 ਨਵੰਬਰ, 2020

[ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈਡੀ ਅਤੇ

ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਡਿਜ਼ਾਸਟਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਐਕਟ, 2005 – ਨੋਵਲ ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਬਿਮਾਰੀ 2019 (ਕੋਵਿਡ-19) – ਮਹਾਂਮਾਰੀ – ਜਨਹਿਤ ਯੂ/ਏ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਕੋਵਿਡ -19 ਤੋਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ, ਮਨੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਨੇ 18.4.2020 ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮਨੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਰਸਾਇਣਕ ਅਧਾਰਤ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ - ਆਯੋਜਿਤ: ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਨੇ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸਲਾਹ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ - ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਐਕਟ, ਸੈਕਸ਼ਨ 10, 36 ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ - ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਮਨੁੱਖਾਂ ਲਈ ਰਸਾਇਣਕ/ਜੈਵਿਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਜਾਂ ਧੂੰਏਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੋਗਾਣੂ-ਮੁਕਤ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ/ਨਿਯਮ ਬਾਰੇ, ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਨਕਲੀ ਅਲਟਰਾਵਾਇਲਟ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਹੋਣ।

[2020] 12 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਹੋਲਡ: 1. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਕਦਮ। [ਪੈਰਾ 29][367-ਡੀ-ਈ]

2. ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਐਕਟ, 2005 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ, ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਮਕੀ ਭਰੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਐਕਟ, 2005 ਦੀ ਧਾਰਾ 36, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਣਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 30 ਅਤੇ 31][367-ਐੱਫ-ਜੀ]

3. ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸਲਾਹ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਸੀ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ। ਡਿਜ਼ਾਸਟਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਐਕਟ, ਸੈਕਸ਼ਨ 10, 36 ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਉਪ-ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ। [ਪੈਰਾ 32][369-ਬੀ-ਡੀ]

4. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਪਾਅ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਤੱਥ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਸਲਾਹ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ/ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਰਤ ਰਹੀਆਂ ਸਨ

ਗੁਰੂਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ.

ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਰਸਾਇਣਕ/ਜੈਵਿਕ ਦੋਵੇਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਐਨ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਬੱਦਲ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ

ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 35][369- ਐੱਫ-ਐੱਚ]

5. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ:-

i) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਮਨੁੱਖਾਂ ਲਈ ਰਸਾਇਣਕ/ਜੈਵਿਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਜਾਂ ਧੁੰਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ/ਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਡਿਜ਼ਾਸਟਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੀਵ ਜਾਂ

ii) ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਕਲੀ ਅਲਟਰਾਵਾਇਲਟ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 42][371- ਐੱਚ; 372- ਏ-ਸੀ]

ਦੇਵਿਕਾ ਬਿਸਵਾਸ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2016) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 726 ; ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਗੋਰਧਨਦਾਸ ਭਾਨਜੀ ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 16 : [1952] ਐਸਸੀਆਰ 135; ਐਲ. ਹਿਰਦੇ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਬਰੇਲੀ, (1970) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 355 : [1971] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 683; ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ, ਰਤਲਾਮ ਬਨਾਮ.

ਸ਼੍ਰੀ ਵਰਦੀਚਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1980) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 162: [1981] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 97 – ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2016) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 726	ਪੈਰਾ 19 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[1952] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 135	ਪੈਰਾ 36 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[1971] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 683	ਪੈਰਾ 37 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[1981] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 97	ਪੈਰਾ 38 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : 2020 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 560।

(ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ) ਜੀ

ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਐਸ.ਜੀ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੀਥਾ ਸ਼ੇਨੋਏ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇਕਰ, ਰਜਤ ਨਾਇਰ, ਅਪੂਰਵ ਕੁਰੂਪ, ਰਘੁਨਾਥ ਸੇਤੂਪਤੀ, ਟੀ. ਮਹੇਂਦਰਨ, ਕੇ. ਪਾਰੀ ਵੇਂਧਨ, ਐਡਵ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.

1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਨੁੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨੋਵਲ ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਬਿਮਾਰੀ 2019 (2019) ਤੋਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਵਿਡ-19).

2. ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ (ਡਬਲਯੂ ਐੱਚ ਓ) ਨੇ 11.03.2020 ਨੂੰ ਨੋਵਲ ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਬਿਮਾਰੀ, 2019 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਵਿਡ-19 ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ -19 ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। 29.03.2020 ਨੂੰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਦਫਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਆਮ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਰੋਗਾਣੂ-ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਾਇਰਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ: -

"ਸਕੋਪ: ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਫਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਆਮ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ/ਡੀਕੂਟਮੀਨੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਅੰਤਰਿਮ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਕੋਰੋਨਵਾਇਰਸ ਰੋਗ 2019 (ਕੋਵਿਡ -19) ਇੱਕ ਨੋਵਲ ਕੋਰਨਾਵਾਇਰਸ (ਐਸ ਏ ਆਰ ਐਸ- ਕੋਵ-2) ਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਾਹ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ, ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਸਤਹਾਂ/ਵਸਤੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਾਇਰਸ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀਆਂ ਸਤਹਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਰਸਾਇਣਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ..."

3. 18.04.2020 ਨੂੰ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਹੈਲਥ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਈ.ਐਮ.ਆਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ), ਨੇ ਕੋਵਿਡ -19 ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸਲਾਹ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 23.4.2020 ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੈਪੀਟਲ ਲੈਬਾਰਟਰੀ (ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਸਾਇੰਟਿਫਿਕ ਅਤੇ

ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੋਜ) ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ - ਐਨ.ਸੀ.ਐਲ ਪੁਣੇਆਈਸੀਟੀ ਮੁੰਬਈ ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧੁੰਦ ਅਧਾਰਤ ਸੈਨੀਟਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੈਰਾ-ਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ, ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਫਰੰਟ-ਲਾਈਨ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਾਕ ਵੇਅ ਸਪਰੇਅ ਸੁਰੰਗਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

4. ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 05.06.2020 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ: -

"i. ਮੈਂਡਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੋ, ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਸਥਾਪਨਾ, ਉਤਪਾਦਨ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਓ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨੂੰ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਸਾਇਣਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਜਾਂ ਧੁੰਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ii. ਮੈਂਡਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੋ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨੂੰ ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜੈਵਿਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਜਾਂ ਧੁੰਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੋਗਾਣੂ-ਮੁਕਤ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਸਥਾਪਨਾ, ਉਤਪਾਦਨ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਓ।

iii. ਮੰਦਾਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੋ, ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਸਥਾਪਨਾ, ਉਤਪਾਦਨ, ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਲਟਰਾਵਾਇਲਟ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ

iv. ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਜਾਣ।

5. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 18.04.2020 ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 18.04.2020 ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸੀਐਸਆਈਆਰ-ਐਨ ਸੀ ਐਲ, ਪੁਣੇ- ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ, ਮੁੰਬਈ ਦੁਆਰਾ 23.04.2020 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਸੈਰ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਦੀ ਸਵੱਛਤਾ ਲਈ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

6. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵੈ-ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਜੈਵਿਕ ਜਾਂ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਜਾਂ ਧੁੰਦ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਰਸਾਇਣਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਛਿੜਕਾਅ ਅਤੇ ਧੂੰਏਂ ਲਈ ਰਸਾਇਣਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਸੁਰੰਗ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

7. ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਬਲੀਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਅਤੇ ਦਾਖਲਾ ਕੋਵਿਡ -19 ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਲਟਰਾਵਾਇਲਟ (ਯੂਵੀ ਲੈਂਪ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ, ਕਾਨਪੁਰ ਅਤੇ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਲਿੰਬ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਸੁਰੰਗ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

8. ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਯੂਵੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਸੁਰੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਹਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਈ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ।

9. ਇਹ ਅਦਾਲਤ 10.08.2020 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1-3 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 4 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ 01.09.2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਕੀਟਾਣੂ ਮੁਕਤ ਸੁਰੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਮਿਤੀ 18.04.2020 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 09.06.2020 ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਸਾਇਣਾਂ ਅਤੇ ਸਪਰੇਅ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਿਤੀ 09.06.200 ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਜਿੱਥੇ ਮਿੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 07.09.2020 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ: -

"ਆਰਡਰ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਫ਼ਾ 40 'ਤੇ ਕਾਊਂਟਰ ਐਫੀਡੇਵਿਟ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਪੀ - 09.06.2020 ਦਾ ਅਨੁਬੰਧ 'ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਰਕੂਲਰ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ।

10. ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ 'ਪਾਲਣਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਮਿਤੀ 28.09.2020' ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਜਿੱਥੇ ਓ.ਐਮ. ਮਿਤੀ 23.09.2020 ਨੂੰ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਮਲ ਰਾਜਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

11. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਰੋਗਾਣੂ-ਮੁਕਤ/ਸਰੀਰਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਲਟਰਾਵਾਇਲਟ (ਯੂਵੀ) ਕਿਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਕਸਾਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਆਈਡੀਅਲ ਫਲੋ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਲਿਮਟਿਡ, ਜੋ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਦਬਾਅ ਵਾਲੇ ਭਾਫ਼ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਚੈਂਬਰ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕੀਤੇ ਦਬਾਅ ਵਾਲੇ ਭਾਫ਼ ਦੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ, ਕੁਦਰਤੀ ਤੇਲ ਇੱਕ ਇਮਲਸੀਫਾਇਰ ਘੋਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਕਈ ਸਿਹਤ ਲਾਭ ਹਨ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਸਾਇਣਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਸੁਰੰਗਾਂ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅੰਤਰ ਹੈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਸੁਰੰਗ ਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

12. ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਅਨੀਤਾ ਸ਼ੇਨੋਏ, ਇੰਟਰਵੀਨਰ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ।

13. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ 18.04.2020 ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮਨੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਪਰ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਰਸਾਇਣਕ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਿਹਤ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਐਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਰੋਗਾਣੂ-ਮੁਕਤ ਸੁਰੰਗਾਂ ਕੋਵਿਡ -19 ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਡਬਲਯੂ.ਐਚ.ਓ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਲਾਹਾਂ ਹਨ ਕਿ ਸੁਰੰਗਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਲਾਹ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਹੈ ਜੋ ਕੋਵਿਡ -19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਅ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜੈਵਿਕ ਘੋਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੀ

14. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੁਝਾਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅਖੌਤੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਟਾਣੂ-ਮੁਕਤ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੈਵਿਕ ਹੱਲ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਕ ਇਨ ਟਨਲ ਰਾਹੀਂ "ਮਨੁੱਖੀ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਹਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ।

15. ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਸਾਇਣਾਂ/ਜੈਵਿਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਜਾਂ ਧੁੰਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਸੁਰੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਸਥਾਪਨਾ, ਉਤਪਾਦਨ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਅਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਮਿਤੀ 18.04.2020 ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਹੈਲਥ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ 09.06.2020 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਸੁਰੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਸੈਟਿੰਗਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। . ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 18.04.2020 ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ।

16. ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਉਤਪਾਦ ਮਨੁੱਖੀ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਸਾਇਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਤੇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਰੋਗਾਣੂ-ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ।

17. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

18. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ:-

I) ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰਸਾਇਣਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਜਾਂ ਧੁਨੀ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ?

II) ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਵੈ-ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਜੈਵਿਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਜਾਂ ਧੂਣੀ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ?

III) ਕੀ ਨਕਲੀ ਅਲਟਰਾਵਾਇਲਟ ਕਿਰਨਾਂ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ?

ਗੁਰੂਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.]

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਕੇ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

19. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 21 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਮੀਕਰਨ 'ਜੀਵਨ' ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਅਰਥ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੰਡਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਸਮੇਤ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜਿਊਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਵਿਕਾ ਬਿਸਵਾਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2016) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 726 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੈਰਾ 107 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

"107. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਸੀਈਐਸਸੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਵਿੱਚ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਹਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਹਨ। ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੱਛਮ ਬੰਗਾ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਮਿਤੀ ਬਨਾਮ ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"

20. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਐਕਟ, 2005 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ, 2005 ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਵਿਡ-19 ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਵਿਡ-19 ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਆਫ਼ਤ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ।

21. ਐਕਟ, 2005, ਆਫ਼ਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਹੈ। ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ/ਖਤਰੇ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਕਿਸੇ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣਾ, ਆਫ਼ਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਤਰੇ ਵਾਲੀ ਆਫ਼ਤ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਆਦਿ। ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਡਿਜ਼ਾਸਟਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"10. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ

ਕਮੇਟੀ।-

(1) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ। ਦੇਸ਼.

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ-

(ਏ) ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ;

(ਬੀ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ;

(ਸੀ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ;

(ਡੀ) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ;

(ਈ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ;

(ਐੱਫ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ;

(ਜੀ) ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ;

(ਐੱਚ) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ;

(ਆਈ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲੀ ਆਫ਼ਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮੁਰੰਮਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਓ;

(ਆਈ) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਬਚਾਅ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ;

(ਕੇ) ਕਿਸੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲੀ ਆਫ਼ਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ;

(ਐੱਲ) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲੀ ਆਫ਼ਤ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ;

(ਐੱਮ) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ, ਬਚਾਅ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥਕ ਸਰੋਤ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹਨ;

(ਐਨ) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀਆਂ, ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ, ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ;

(ਓ) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ;

(ਪੀ) ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ

(ਕਯੂ) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਫੰਕਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। " 22. ਐਕਟ, 2005 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਅਤੇ (l) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, 11.03 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਕੱਤਰ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 2020। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 11.03.2020 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"ਆਰਡਰ

ਡਿਜ਼ਾਸਟਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਐਕਟ, 2005 ਦੀ ਧਾਰਾ 69 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ (ਐਨਈਸੀ) ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਅਤੇ (ਐਲ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ। ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੋਵਲ ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ। ਇਹ ਹੁਕਮ 17 ਜਨਵਰੀ, 2020 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। (ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਜਿੰਦਲ) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ"

23. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨੇ ਸਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣੇ ਸਨ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਵਾਂ ਬਾਰੇ। ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਕੋਵਿਡ-19 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ, ਇਸਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਐਕਟ, 2005। 24. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ 18.04.2020 ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

18.04.2020 ਦੀ ਅਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: - "ਕੋਵਿਡ-19 ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਵਿਰੁੱਧ ਸਲਾਹ

ਗੁਰੂਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.]

ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਡੀਅਮ ਹਾਈਪੋਕਲੋਰਾਈਟ ਸਪਰੇਅ ਨੂੰ ਰੋਗਾਣੂ-ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ) ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਣਨੀਤੀ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ/ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਉਦੇਸ਼

ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ-19 ਤੋਂ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਸਪਰੇਅ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਲਾਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ

ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਉਹ ਰਸਾਇਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਰਾਸੀਮ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਸੂਖਮ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਸਾਇਣਕ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਰਜੀਵ ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਰਸਾਇਣਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਅਕਸਰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ/ਸਤਹਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਰੋਗਾਣੂ-ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ -19 ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਫਾਈ ਲਈ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦਸਤਾਨੇ ਪਹਿਨਣੇ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸਲਾਹ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

· ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਅ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਰਸਾਇਣਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ।

· ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਵਿਡ-19 ਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਹਰੀ ਕੱਪੜਿਆਂ/ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਨ।

· ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕਲੋਰੀਨ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਦੀ ਜਲਣ ਅਤੇ ਮਤਲੀ ਅਤੇ ਉਲਟੀਆਂ ਵਰਗੇ ਗੈਸਟਰੋਇੰਟੇਸਟਾਈਨਲ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੋਡੀਅਮ ਹਾਈਪੋਕਲੋਰਾਈਟ ਨੂੰ ਸਾਹ ਰਾਹੀਂ ਅੰਦਰ ਲੈਣ ਨਾਲ ਨੱਕ, ਗਲੇ, ਸਾਹ ਦੀ ਨਾਲੀ ਵਿੱਚ ਲੇਸਦਾਰ ਝਿੱਲੀ ਦੀ ਜਲਣ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬ੍ਰੌਨਕੋਸਪਾਜ਼ਮ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

· ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਲਤ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ.

ਹੱਥ ਧੋਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਦੂਰੀਆਂ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ। 25. ਭਾਵੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਹੈਲਥ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ -19 ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਉਲਟ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਐਨ.ਸੀ.ਐਲ (ਸੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ) ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 23.04.2020 ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 23.04.2020 ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਸੰਚਾਰ ਯੂਨਿਟ

ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2020

ਸਪਰੇਅ ਸੁਰੰਗਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਰਾਹੀਂ ਸੈਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤਵੱਜੋ

ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼: ਸੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ - ਐਨ.ਸੀ.ਐਲ ਪੁਣੇ ਅਤੇ ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ ਮੁੰਬਈ

CSIR-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਸਾਇਣਕ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ (ਸੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ - ਐਨ.ਸੀ.ਐਲ), ਪੁਣੇ ਨੇ ਧੁੰਦ ਰੋਗਾਣੂ-ਮੁਕਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰਸਾਇਣਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਲੱਭਣ ਲਈ ਸੋਡੀਅਮ ਹਾਈਪੋਕਲੋਰਾਈਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਾੜ੍ਹਾਪਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ।

ਧੁੰਦ-ਅਧਾਰਤ ਸੈਨੀਟਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਫਰੰਟਲਾਈਨ ਹੈਲਥਕੇਅਰ ਪੇਸ਼ਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਮੈਡਿਕ ਸਟਾਫ, ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੋਡੀਅਮ ਹਾਈਪੋਕਲੋਰਾਈਟ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈਪੋ ਜਾਂ ਬਲੀਚ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 0.02% ਤੋਂ 0.5% ਤੱਕ ਭਾਰ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਧੁੰਦ ਸੁਰੰਗ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੈਰ ਦੌਰਾਨ ਐਕਸਪੋਜਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਸੂਖਮ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਂਟੀਬੈਕਟੀਰੀਅਲ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 0.02% ਤੋਂ 0.05% ਭਾਰ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨੇ ਆਮ ਚਮੜੀ ਦੇ ਬਨਸਪਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ।

ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਮਿਆਰੀ ਰੋਗਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ 0.02% -0.05 wt ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। % ਸੋਡੀਅਮ ਹਾਈਪੋਕਲੋਰਾਈਟ ਘੋਲ (200 ਤੋਂ 500 ਪੀਪੀਐਮ) ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਦੀ ਸਵੱਛਤਾ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਧੁੰਦ ਵਾਲੀ ਸੁਰੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ"

26. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.]

ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਵਿਡ -19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਵੱਛਤਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਰੋਗਾਣੂ-ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਐਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

27. ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਊਂਟਰ ਐਫੀਡੇਵਿਟ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਹੈਲਥ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 09.06.2020 ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: -

"1. ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਸੁਰੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਕੋਵਿਡ-19 ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਮ ਓ ਐੱਚ ਐੱਫ ਡਬਲਯੂ / ਡੀ.ਜੀ.ਐਚ.ਐਸ, ਈ.ਐਮ.ਆਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਲਾਹ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ:

"ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ।

• ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਵਿਡ -19 ਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਹਰੀ ਕੱਪੜਿਆਂ/ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਨ।

• ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਲਤ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਧੋਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਦੂਰੀਆਂ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਜਨਤਕ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਰੰਗਾਂ, ਅਲਮਾਰੀਆਂ, ਚੈਂਬਰਾਂ, ਆਦਿ) ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੂੰਦਾਂ ਜਾਂ ਸੰਪਰਕ ਦੁਆਰਾ ਵਾਇਰਸ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਸੰਕਰਮਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲੋਰੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ

ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਦੀ ਜਲਣ, ਸਾਹ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਬ੍ਰੌਨਕੋਸਪਾਜ਼ਮ, ਅਤੇ ਗੈਸਟਰੋਇੰਟੇਸਟਾਈਨਲ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਤਲੀ ਅਤੇ ਉਲਟੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ.

2. ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਐਮ ਓ ਐੱਚ ਐੱਫ ਡਬਲਯੂ / ਡੀ.ਜੀ.ਐਚ.ਐਸ, ਈ.ਐਮ.ਆਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਨੁਸਾਰ:

ਰਸਾਇਣਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ-19 ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਫਾਈ ਲਈ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦਸਤਾਨੇ ਪਹਿਨਣੇ।

ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕਲੋਰੀਨ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਦੀ ਜਲਣ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਸਟਰੋਇੰਟੇਸਟਾਈਨਲ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਤਲੀ ਅਤੇ ਉਲਟੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੋਡੀਅਮ ਹਾਈਪੋਕਲੋਰਾਈਟ ਨੂੰ ਸਾਹ ਰਾਹੀਂ ਅੰਦਰ ਲੈਣ ਨਾਲ ਨੱਕ, ਗਲੇ, ਸਾਹ ਦੀ ਨਾਲੀ ਵਿੱਚ ਲੇਸਦਾਰ ਝਿੱਲੀ ਦੀ ਜਲਣ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬ੍ਰੌਨਕੋਸਪਾਜ਼ਮ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਤਾਜ਼ੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ 1% ਸੋਡੀਅਮ ਹਾਈਪੋਕਲੋਰਾਈਟ ਜਾਂ 70% ਈਥਾਨੋਲ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਸੰਪਰਕ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੋਪਸ/ਵਾਈਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਿਰਜੀਵ ਸਤਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

3. ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ:

ਹੈਲਥ ਕੇਅਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਸੈਟਿੰਗਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕੋਵਿਡ-19 ਲਈ ਇਨਡੋਰ ਸਪੇਸ ਵਿੱਚ, ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀਆਂ ਸਤਹਾਂ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਅ ਜਾਂ ਫੋਗਿੰਗ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਿਊਮੀਗੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਮਿਸਟਿੰਗ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਜੈਵਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਢੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਤਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਜਾਂ ਸਤਹ। ਜੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਕੱਪੜੇ ਜਾਂ ਪੂੰਝੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਵਿੱਚ ਭਿੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਕੋਵਿਡ-19 ਵਾਇਰਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰੋਗਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਥਾਂਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਲੀਆਂ ਜਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਅ ਜਾਂ ਧੁੰਦ ਪਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਗੰਦਗੀ ਅਤੇ ਮਲਬੇ ਦੁਆਰਾ ਨਾ-ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਜੈਵਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖਾਲੀ ਥਾਂਵਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਫੁੱਟਪਾਥ ਅਤੇ ਕੱਚੇ ਰਸਤਿਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਛਿੜਕਾਅ ਵਾਲੀਆਂ ਸਤਹਾਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਹੋਰ ਵੀ ਘੱਟ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੈਵਿਕ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਰਸਾਇਣਕ ਛਿੜਕਾਅ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਤਹਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਰਾਸੀਮ ਨੂੰ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੰਪਰਕ ਸਮਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ ਫੁੱਟਪਾਥਾਂ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ-19 ਲਈ ਲਾਗ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨਾ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਾਹਰ ਵੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ 'ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀਆਂ ਸਤਹਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤੀ' ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

28. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 01.09.2020 ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਬਿਆਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"13. ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ, ਇਹ ਰਾਜਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ.

29. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪਾਅ ਕਰਨਾ।

30. ਅਸੀਂ ਐਕਟ, 2005 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ।

31. ਐਕਟ, 2005 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 36, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਣਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 36 ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"36. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ।–ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੰਤਰਾਲੇ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ- (ਏ) ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਘੱਟ ਕਰਨ, ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਾਅ ਕਰਨ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ;

(ਬੀ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ, ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਉਪਾਅ;

(ਸੀ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਆਫ਼ਤ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ;

(ਡੀ) ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ;

(ਈ) ਆਫ਼ਤ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਘੱਟ ਕਰਨ, ਸਮਰੱਥਾ-ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਉਪਾਵਾਂ ਲਈ ਫੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ;

(ਐੱਫ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ-

(ਆਈ) ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਸਮਰੱਥਾ-ਨਿਰਮਾਣ, ਡੇਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ;

(ii) ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ;

(iii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਫ਼ਤ ਤੋਂ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ;

(iv) ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ;

(ਜੀ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲੀ ਆਫ਼ਤ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਾਅ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-

(i) ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ;

(ii) ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਕਰਨਾ;

(iii) ਨਿਕਾਸੀ, ਬਚਾਅ, ਅਸਥਾਈ ਪਨਾਹ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ;

(iv) ਅਸਥਾਈ ਪੁਲਾਂ, ਜੈੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਲੈਂਡਿੰਗ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ;

(v) ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ;

(ਐੱਚ) ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰੋ ਜੋ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਣ। "

32. ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸਲਾਹ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਸੀ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ। ਡਿਜ਼ਾਸਟਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਐਕਟ, ਸੈਕਸ਼ਨ 10, 36 ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਬਲਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਪ-ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ।

33. ਅਸੀਂ ਕਾਊਂਟਰ ਐਫੀਡੇਵਿਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 13 ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ, ਇਹ ਰਾਜਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਹੈ।

34. ਉਪਰੋਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ, 2005, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਆਫ਼ਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਵੈ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਇੱਕ ਆਫ਼ਤ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

35. ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਪਾਅ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਤੱਥ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਸਲਾਹ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ/ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਰਸਾਇਣਕ/ਜੈਵਿਕ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਬੱਦਲ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

36. ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਰਤੱਵ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਗੋਰਧਨਦਾਸ ਭਾਣਜੀ, ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 16, ਵਿਵਿਅਨ ਬੋਸ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਪੈਰਾ 28 ਵਿੱਚ ਬੰਦ-ਉਤਰਿਆ ਹੋਇਆ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਨ ਰੱਖਿਆ ਸੀ: -

"28. ਆਰ.250 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਵਿਵੇਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਲਾਭ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਸ਼ਕਤੀ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਐੱਸ.45 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

37. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਐਲ. ਹਿਰਦੇ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਬਰੇਲੀ, (1970) 2 ਐਸਸੀਸੀ 355, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ: -

"13....ਜੇ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੇਸ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਮੁੱਢਲੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਗੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ-ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ- ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "

38. ਜਸਟਿਸ ਵੀ.ਆਰ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ ਨੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ, ਰਤਲਾਮ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਵਰਦੀਚਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1980) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 162 ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਰਤਲਾਮ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਲਈ ਕੁਝ ਖਾਸ ਫਰਜ਼ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਸਨੀਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 133 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ ਨੇ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਬਿਸਰਾਏਲੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ: -

"9. ..."ਸਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਭਰੋਸਾ ਹੈ - ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਾਂ - ਕਿ, ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ, ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਝਰਨੇ, ਅਤੇ ਸਭ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।" ਵਿਵੇਕ ਇੱਕ ਕਰਤੱਵ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਵਕ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। "

39. ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰਜੀਵ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 16 ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ: -

"16...ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅੰਪਾਇਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ ਜੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਿਰਜੀਵ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ..."

40. ਜਸਟਿਸ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਸਰਵਉੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਪੈਰਾ 24 ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"24. ...ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 47 ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਸਰਵਉੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਦਮ 'ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ'..."

41. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਲਟਰਾਵਾਇਲਟ ਯੂਵੀ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ/ਨਟਾਣੂ ਰਹਿਤ ਖਾਣਯੋਗ ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਾਧੂ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ 'ਐਟੋਮਿਕ ਐਨਰਜੀ (ਫੂਡ ਐਂਡ ਅਲਾਈਡ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਦੀ ਰੇਡੀਏਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ) ਰੂਲਜ਼, 2012', ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਰੇਡੀਏਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਨਿਯਮ. ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਰੇਡੀਏਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸਹੂਲਤ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਯੂਵੀ ਕਿਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰੇਡੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਕਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ, ਧੁੰਦ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਯੂਵੀ ਕਿਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ, ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਖੁਦ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਕੋਲ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਉਪਚਾਰਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰੁਕ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

42. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ:-

i) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਮਨੁੱਖਾਂ ਲਈ ਰਸਾਇਣਕ/ਜੈਵਿਕ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਜਾਂ ਧੁੰਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ/ਨਿਯਮ ਬਾਰੇ, ਡਿਜ਼ਾਸਟਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੀਵ ਜਾਂ

ii) ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਕਲੀ ਅਲਟਰਾਵਾਇਲਟ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

iii) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Pallav

PALLAV THAKUR ADVOCATE